

Slovenski jezik mej českim učiteljstvom.

Naš velik prijatelj, ljubljeneec in uzor slovenske mladine, g. Jan V. Lego učil je v minulem letu do osemdeset učiteljev, učiteljic in uradnikov slovenski jezik. Češko učiteljstvo se torej za nas vrlo dobro zanima. Iz privatnega vira vemo, da so nekateri učitelji in učiteljice hodile po jedno uro daleč v stostolpo zlato mater Prago, da bi si onde pri svojem plemenitem učitelju osvojili bratski jezik slovenski. Češki učiteljski list „Beseda učiteljska“ prinašal bode letos izpod peresa imenovanega gospoda prilogo slovenskih jezikov, da bi se i ostalo učiteljstvo po vsej širnej vlasti Češko-Moravskej seznanilo sè slovenskim jezikom. V prvej številki „Besede učiteljske“ pravi gosp. Lego: „... da začnemo danes sè slovenskim jezikom, nam daje glavni povod, nujna potreba, da bi češko učiteljstvo v zadevi Slovanstva osobito pa v zadevi našega šolstva stopilo v čilo dotiko sè svojimi južnimi kolegi, podpirajoč jih v bratskeje ljubezni sè svojimi izkušnjami, pomagajoč jim v najplemenitejših namenih, da bi se od njihovega poklica skoro odstranilo ono trnje, ki slovensko národnost duši...“

„Priloha slovanskyh jazyků“ obsega uvod, v katerem navaja g. pisatelj politiško razdeljenje Slovencev in staroslovenske spomenike iz predcirilske dobe; uvodu sledí teoretični del in posebne razlike med češkim in slovenskim jezikom v glasoslovju in izgovóru. Za primer je dodana: „Gospodova molitev“ in „Evangelje sv. Lukeža 1, 26—28“. Posamne besede so z naglasom bogato opravljene, kar svedoči, da g. Lego slovenski jezik temeljito pozná.

Za svojega večletnega uradovanja na Slovenskem je g. Lego spoznal visoko nadarjenost, plemeniti čud in nesrečni položaj slovenskega národa; zato mu danes srce bije z vso vročo ljubeznijo, zato obdaruje našo mladino, odbore in društva s polno roko čeških knjig; zato piše po čeških pedagogijskih in nepedagogijskih listih članke o slovenskem národu, da bi nas seznanil sè severnimi brati; zato se v svojej starosti ne bojí truda biti učiteljem slovenskega jezika med odrastenimi. Slovensko učiteljstvo! kaj pričakuje pač češko učiteljstvo od nas? ...

Književstvo.

— „Kmetijsko berilo“ za nadaljevalne tečaje ljudskih šol in gospodarjem v pouk, po nalogu vis. c. kr. kmetijskega ministerstva spisal G. Kramer, ravnatelj dež. kmet. šole v Gorici. To je naslov novi knjigi, kakoršne smo težko pogrešali. Ta obširna knjiga obsega 250 strani velike osmerke in ima 83 slik. Namenjena je v prvi vrsti ljudskim učiteljem in učencem v ponovljivi šoli. Ustrezala pa bode tudi kmetovalcem in sploh gospodarjem kot vodilo v raznih slučajih. Knjiga obsega 13 poglavij, katera so zopet razrejena v več podpoglavij. Poglavja so ta-le: I. O rastlinskem življenji. Kaj so rastline? Kako živé rastline? Kateri so glavni pogoji rastlinskega življenja? II. O zemlji ali prsti. Kako je nastala prst in v čem je njena rodovitost? Kako je prst sestavljena? Kako je sestavljena mrtvica in kak vpliv ima na rodovitost žive prsti? Katera prst je najboljša? S katerimi sredstvi zboljšamo fizikalne lastnosti zemlje? III. O gnoji. Hlevski gnoj. Gnojišče. Kako je ravnati z gnojem na gnojišči? Kako je ravnati z gnojem na polji? Gnojnica. Človeški odpadki. Pepel in saje. Blato iz ribnjakov in cest. Mešani gnoj (kompost). Apno. Koščena moka. O stelji. IV. Kmetijsko orodje, s katerim zemljo obdelujemo. Oralo. 1. Hohenheimsko oralo. 2. Zugmaierjevo oralo. 3. Vidačevo oralo. 4. Amerikansko oralo. 5. Ruhadlo. 6. Obratno oralo. 7. Oralo za oranje spodnje zemlje. Razruševalec (ekstirpator). Okopalnik. Osipalnik. Kako je treba orati. Brana. Valjar. V. O setvi. Stroj za čiščenje semena. Koliko semena smemo posejati? Ali je dobro premenjavati seme? O sejanji. Kedaj naj se seje? Kako se rastline oskrbujejo? VI. Kako je treba pridelovati poljske rastline? I. Žito. II. Sočivje. III. Okopavine. IV. Kupčijske rastline. V. Krmske rastline. VI. O travnikih. Košnja detelje, trave